

LINNUNHAUKKUKOKEEN (LINT)
SÄÄNNÖT JA OHJEET

Hyväksytty Kennelliiton valtuustossa 26.11.2017
Voimassa 1.8.2018 alkaen

SISÄLLYSLUETTELO

LINNUNHAUKKUKOKEEN SÄÄNNÖT

1. KOKEEN TARKOITUS

2. KOKEEN LUONNE

3. OSALLISTUMISOIKEUS JA SEN RAJOITTAMINEN

4. JÄÄVIYDET

5. JÄRJESTÄMISLUVAN MYÖNTÄMINEN

6. KOKEEN ANOMINEN

6.1. Kokeen anoja ja järjestelyvastaava

6.2. Anomisen määräaika

6.3. Anomuksen sisältö

6.4. Anomus osoitetaan

6.5. Kokeesta ilmoittaminen / tiedottaminen

7. YLEINEN KOKEEN SIIRTO TAI PERUUTUS

8. YLITUOMARI JA HÄNEN VARAMIEHENSÄ

9. PALKINTOTUOMARIT

10. ILMOITTAUTUMINEN KOKEESEEN JA SIITÄ POISJÄÄMINEN

10.1. Ilmoittautuminen

10.2. Jälki-ilmoittautuminen

10.3. Poisjääminen

10.4. Koekauden kestäviin linnunhaukkukokeisiin ilmoittautuminen

11. ARVOSTELU

12. KOELUOKAT JA KÄSITTEET

12.1. Koeluokat

12.2. Koekauden kestävät linnunhaukkukoheet

12.3. Suoritukseen liittyviä käsitteitä

13. KOIRAN LOUKKAANTUMINEN

14. VASTUUKYSYMYKSET

15. KOKEEN ARVOSTELUPERUSTEET

15.1. Ansiopisteet

15.2. Virhepisteet

15.3. Koiran osasuorituksista johtuva sulkeminen

15.4. Palkintosijat

16. KOKEIDEN TULOKSET

16.1. Tulosten tarkastus

16.2. Tulosten lähettäminen

17. MUUTOKSET SÄÄNTÖIHIN JA OHJEISIIN

18. VALITUKSET JA ERIMIELISYYDET

19. PAKOTTAVAT SYYT

ERILLISOHJEET

1. ERILLISOHJEIDEN SISÄLTÖ

2. MAASTOJEN ARPOMINEN

3. RIISTALINNUT, MUUT ELÄIMET JA PARVEN KÄSITE

4. KOE-ERÄN ALOITTAMINEN, LOPETTAMINEN JA KOKEEN KULKU

5. ARVOSTELUN PERUSTEITA

6. KOE-ERÄ

6.1. Koe-erän pituus ja erän jatkaminen

6.2. Koe-erän katkaiseminen

7. PAIKANNUSLAITTEEN JA MUIDEN TEKNISTEN APUVÄLINEIDEN KÄYTTÖ

8. ANSIOPISTEET

8.1. Hakutyöskentely

8.1.1. Haku

8.1.2. Löytökyky

8.1.3. Ensihaukkujen saanti löydöistä

8.2. Haukkutyöskentely

8.2.1. Merkintä

8.2.2. Äänenanto

8.2.3. Pysyttäminen

8.4. Seuraaminen ja uusintahaukut

8.4.1. Seuraaminen

8.4.2. Uusintahaukut

8.5. Puustalöytö

8.6. Lisäansiot

9. VIRHEPISTEET

9.1. Liikaherkkyys

- 9.2. Haukun jättäminen
- 9.3. Muu koetta häiritsevä työskentely
 - 9.3.1 Huono yhteydenpito
 - 9.3.2 Työskentelyhaluttomuus
 - 9.3.3. Tottelemattomuus
 - 9.3.3. Lintupuun raapiminen ja pureminen

10. KOKEEN POIKKEUKSELLINEN LOPETTAMINEN

11. ARVOSTELUOHJEITA

- 11.1. Koiran työskentelyn rastittaminen
- 11.2. Loppupisteet ja paremmuusjärjestyksen määrääminen
- 11.3. Nollan ja viivan käyttö
- 11.4. Virheiden korjaaminen

12. ERILLISOHJEET KOEKAUDEN KESTÄVIIN LINNUNHAUKKUKOKEISIIN

13. TAULUKOT

- 13.1. Löytökykytaulukko
- 13.2. Merkintätaulukko
- 13.3. Pysyttämistäulukko
- 13.4. Ensihaukkujen saanti löydöistä – taulukko
- 13.5. Uusintahaukkutaulukko

TOIMINTAOHJEET

1. LOMAKKEIDEN TÄYTTÄMINEN

2. YLITUOMARIA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET JA TOIMINTAOHJEET

2.1. Erityismääräykset ylituomarille

2.2. Ylituomarin toimintaohje

3. PALKINTOTUOMARIN TOIMINTAOHJE

3.1. Palkintotuomarin tehtävät

3.2. Koe-erän aloittaminen ja lopettaminen

3.3. Kulkujärjestys

3.4. Yleinen kulkusuunta

3.5. Käyttäytyminen maastossa

3.6. Koiran arvosteleminen

3.7. Arvostelukortin täyttäminen

3.8. Tapahtumien selostus koiranohjaajalle

3.9. Arvostelupisteiden merkitseminen

3.10. Koetapahtumien selostus ylituomarille

3.11. Erimielisyydet kokeen aikana

3.12. Palkintotuomarin suhtautuminen

koiranohjaajaan ja oppaaseen

3.13. Osallistuminen ylituomarin puhutteluun

4. KOIRANOHAJAJAN TOIMINTAOHJE

4.1. Ohjeiden noudattaminen

4.2. Koiran kytkeminen oma-aloitteisesti

4.3. Oikeus esittää toivomuksia

4.4. Oikeus ohjata koiraa ja kieltää sitä virheistä

4.5 Lintujen karkottaminen

4.6. Koesuorituksen hylkääminen

4.7. Koiranohjaajan suhtautuminen palkintotuomariin ja oppaaseen

4.8. Osallistuminen ylituomarin puhutteluun

4.9. Kokeen päätöstilaisuuteen osallistuminen

5. KOETOIMIKUNNAN TOIMINTAOHJE

LINNUNHAUKKUKOKEEN SÄÄNNÖT

Hyväksytty Kennelliiton valtuustossa 26.11.2017

Voimassa 1.8.2018 alkaen.

1. KOKEEN TARKOITUS

Kokeiden tarkoituksena on kehittää jäljempänä mainittujen koirarotujen käyttökelpoisuutta linnunmetsästyksessä ja saada tietoa jalostusta varten, pitää linnunmetsästys korkeatasoisena koiraharrastuksena, kehittää lajin harrastajien yhteistoimintaa sekä tarjota mahdollisuus kilpailla näiden koesääntöjen pohjalta.

2. KOKEEN LUONNE

Linnunhaukkukokeet ovat joko

- 1) yleisiä
- 2) yhdistysten jäsenten välisiä kokeita ja kilpailuja
- 3) kansainvälisiä kokeita
- 4) rotukohtaisia kokeita ja kilpailuja, joista määrätään erillisellä Kennelliiton vahvistamalla säännöllä tai ohjeella.

3. OSALLISTUMISOIKEUS JA SEN RAJOITTAMINEN

Kokeisiin saavat osallistua 9 kuukautta täyttäneet suomenpystykorvat, karjalankarhukoirat, pohjanpystykorvat ja laikat. Osallistuvien koirien on täytettävä Kennelliiton rekisteröinti-, tunnistusmerkintä- ja rokotusvaatimukset

Kokeeseen ei saa osallistua:

- sairas koira
- kiimainen narttu
- 30 vuorokautta ennen arvioitua penikoimista (arvioitu aika = 63 vrk ensimmäisestä astutuksesta) ja alle 42 vuorokautta penikoimisen jälkeen
- koira, joka ei täytä Kennelliiton antidopingsäännön vaatimuksia

Kokeen järjestäjällä on oikeus rajoittaa osallistuvien koirien lukumäärää kulloinkin voimassa olevien ohjeiden mukaisesti. Vastaava koetoimitsija tai ylituomari tarkastaa koiran osallistumisoikeuden.

4. JÄÄVIYDEET

Käytetään kulloinkin voimassa olevaa Kennelliiton yleistä jääviyssääntöä.

5. JÄRJESTÄMISLUVAN MYÖNTÄMINEN

Näitä sääntöjä noudatetaan FCI:n, Kennelliiton hallituksen ja kennelpiirien myöntämissä kokeissa. FCI myöntää kansainväliset kokeet. Kennelliitto myöntää Suomen Pystykorvajärjestön esityksestä valtakunnalliset mestaruuskilpailut, niiden valintakokeet ja maaottelut. Kennelpiirit myöntävät yleiset ja jäsentenväliset kokeet.

6. KOKEEN ANOMINEN

6.1 Kokeen anoja ja järjestelyvastaava

Kokeiden järjestämisluvan anoo järjestävä yhdistys, jonka pitää olla Kennelliiton jäsen. Kokeen järjestelyistä huolehtii järjestävä yhdistys.

6.2 Anomisen määräaika

Koe on anottava Kennelliiton kulloinkin määräämänä aikana.

6.3 Anomuksen sisältö

Koeanomuksessa on mainittava järjestävä yhdistys, kokeen laji ja luonne, osanottorajoitukset, koeaika ja -paikka, osanottomaksu sekä kenelle ja mihin mennessä ilmoittautuminen

ja osanottomaksu suoritetaan, tehtävään lupautunut ylituomari ja hänen varamiehensä sekä vastaava koetoimitsija.

6.4 Anomus osoitetaan

Anomus osoitetaan aina sen kennelpiirin hallitukselle, jonka alueella koe järjestetään.

6.5 Kokeesta ilmoittaminen/tiedottaminen

Kennelpiirit toimittavat myöntämistään virallisista kokeista listan Kennelliiton määräaikaismoitusten mukaisesti julkaisutavaksi Kennelliiton julkaisuissa. Kokeenjärjestäjä voi omatoimisesti tiedottaa myönnetystä kokeesta.

7. YLEINEN KOKEEN SIIRTO TAI PERUUTUS

Kulloinkin voimassa oleva Kennelliiton yleinen sääntö.

8. YLITUOMARI JA HÄNEN VARAMIEHENSÄ

Ylituomarin ja hänen varamiehensä on oltava Kennelliiton pätevimä linnunhaukkukokeiden ylituomari, jolla on voimassa oleva arvosteluoikeus ja joka on Kennelliiton ja rotujärjestön (Suomen Pystykorvajärjestö tai Suomen Laikajärjestö) jäsen. Ulkomaalaisen ylituomarin tulee olla Kennelliiton ja rotujärjestön hyväksymä, näillä säännöillä pätevyity sekä kotimaassaan FCI:n hyväksymän kenneljärjestön jäsen. Ylituomaria koskevat määräykset ja muut toimintaohjeet määritellään tarkemmin näihin sääntöihin liittyvissä erillis- ja toimintaohjeissa.

9. PALKINTOTUOMARIT

Kokeeseen ilmoittautuneen koiranomistajan tulee nimetä ylituomarin käyttöön palkintotuomari.

Myös koetoimikunta voi nimetä palkintotuomareita ylituomarin käyttöön. Palkintotuomarin on oltava pätevyity linnunhaukkukokeiden tuomari, jolla on voimassa arvostelu oikeus. Palkintotuomarin on oltava Kennelliiton tai rotujärjestön (Suomen Pystykorvajärjestö tai Suomen Laikajärjestö) jäsen. Ulkomaalaisen palkintotuomarin tulee olla näillä tai muilla yhtenevillä koesäännöillä pätevyity sekä kotimaassaan FCI:n hyväksymän kenneljärjestön jäsen. Palkintotuomaria koskevat määräykset ja muut toimintaohjeet määrittellään tarkemmin näihin sääntöihin liittyvissä erillis- ja toimintaohjeissa.

10. ILMOITTAUTUMINEN KOKEESEEN JA SIITÄ POISJÄÄMINEN

10.1 Ilmoittautuminen

Ilmoittautuminen on tehtävä viimeistään 5 vuorokautta ennen koetta. Koiranomistajalle ilmoitetaan kokeeseen pääsystä viimeistään heti ilmoittautumisajan päätyttyä.

10.2. Jälki-ilmoittautuminen

Järjestäjällä on oikeus hyväksyä myös jälki-ilmoittautumisia.

10.3 Poisjääminen

Ilman pätevää syytä ei kokeen osanottomaksua palauteta viimeisen ilmoittautumispäivän jälkeen; päteväksi syyksi katsotaan koiran kiima tai sairaus, koiranohjaajan sairaus tai Kennelliiton lämpötilasuosituksista poikkeaminen.

10.4. Koekauden kestäviin linnunhaukkukokeisiin ilmoittautuminen

Koekauden kestäviin linnunhaukkukokeisiin ilmoittautuminen tapahtuu, kuten erillisohjeissa on määritelty.

11. ARVOSTELU

Koirien arvostelu, kuten myös paikantimen hyödyntäminen arvostelun tukena, määritellään tarkemmin näihin sääntöihin liittyvissä erillisohjeissa.

12. KOELUOKAT JA KÄSITTEET

12.1. Koeluokat

Koirat kilpailevat yhdessä luokassa, siitä käytetään lyhennettä LINT

12.2 Koekauden kestävät linnunhaukkukokeet

Koekauden kestävien linnunhaukkukokeiden yksityiskohtaiset erillisohjeet on tarkemmin määritelty näihin sääntöihin liittyvissä erillisohjeissa.

12.3 Suoritukseen liittyviä käsitteitä

1. Suljettu	Koira suljetaan kokeesta
2. Luopui	Koiranohjaaja luopuu kesken kokeen
3. Keskeytetty	Palkintotuomari keskeyttää koiran koesuorituksen
4. Hylätty	Koiran suoritus hylätään

Käsitteet määritellään tarkemmin näihin sääntöihin liittyvissä erillisohjeissa.

13. KOIRAN LOUKKAANTUMINEN

Koiran loukkaantuessa palkintotuomarin on keskeytettävä (keskeytetty) koesuoritus.

14. VASTUUKYSYMYKSET

Koiranomistaja vastaa koiran aiheuttamista ja koiralle aiheutuneista vahingoista.

15. KOKEEN ARVOSTELUPERUSTEET

Koiran arvostelu suoritetaan seuraavia ansio- ja virhepisteasteikkoja käyttäen.

15.1. Ansiopisteet

15.1.1. Hakutyöskentely	0– 35
15.1.1.1. Haku	0– 10
15.1.1.2. Löytökyky	0– 15
15.1.1.3. Ensihaukkujen saanti löydöistä	0– 10
15.1.2. Haukkutyöskentely	0 - 40
15.1.2.1. Merkintä	0 –10
15.1.2.2. Äänenanto	1 – 5
15.1.2.3. Pysyttäminen	0– 25
15.1.4. Seuraaminen ja uusintahaukut	0– 20
15.1.4.1. Seuraaminen	0– 10
15.1.4.2. Uusintahaukut	0– 10
15.1.5. Puustalöytö	0 – 3
15.1.6. Lisäansiot	0 – 2
Yhteensä	0–100

15.2. Virhepisteet

15.2.1. Liikaherkkyys 0– 10

15.2.2. Haukun jättäminen 0– 10

15.2.3. Muu koetta häiritsevä työskentely 0– 10

Yhteensä 0– 30

15.3. Koiran osasuorituksista johtuva sulkeminen

Koira suljetaan kokeesta, jos se saa nolla (0) ansiopistettä kohdista haku tai seuraaminen. Koira suljetaan kokeesta myös, jos mikä tahansa koiran virheistä on kymmenen (10) pisteen arvoinen

15.4. Palkintosijat

Palkintosija	LINT 1	LINT 2	LINT 3
	75 p	65 p	50 p

Kansainvälisissä kokeissa CACIT ja VARACACIT voidaan esittää koiralle FCI:n kulloinkin voimassa olevan ohjeen mukaisesti.

16. KOKEIDEN TULOKSET

16.1 Tulosten tarkastus

Kokeen sihteeri tarkastaa kaikki laskelmat ja huolehtii tulosten merkitsemisestä Kennelliiton koepöytäkirjalomakkeelle sekä koirakohtaisille lomakkeille ja jättää ne viipymättä ylituomarin tarkastettaviksi. Ylituomarin on vahvistettava lomakkeet allekirjoituksellaan ja vahvistettava tulokset.

16.2 Tulosten lähettäminen

Koetoimikunnan on lähetettävä ylituomarin tarkastamat ja vahvistamat koepöytäkirjat sekä koirakohtaiset pöytäkirjat viikon kuluessa kokeen päättymisestä koeluvan myöntäjälle.

17. MUUTOKSET SÄÄNTÖIHIN JA OHJEISIIN

Suomen Pystykorvajärjestö esittää vuosikokouksensa hyväksymät sääntömuutokset Kennelliiton valtuuston vahvistettavaksi. Näihin sääntöihin liittyvät ohjeet vahvistaa Kennelliitto Suomen Pystykorvajärjestön hallituksen esityksestä. Sääntö on voimassa valtuuston hyväksymässä muodossa vähintään viisi (5) vuotta, ennen kuin sitä voi esittää muutettavaksi. Kennelliitto voi erityisen painavista syistä esittää muutoksia aikaisemmin.

18. VALITUKSET JA ERIMIELISYYDET

Käytetään kulloinkin voimassa oleva Kennelliiton yleistä Muutoksenhaku menettelyä.

19. PAKOTTAVAT SYYT

Kennelliiton hallitus voi pakottavista syistä rajoittaa kokeisiin ja kilpailuihin osallistumista tai antaa muita niiden toimeenpanoa koskevia erikoismääräyksiä.

Lisäksi noudatetaan Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevia sääntöjä ja ohjeita. Voimassa olevat säännöt ja ohjeet löydät Kennelliiton [www-sivuilta](http://www.sivuilla).

LINNUNHAUKKUKOKEIDEN ERILLISOHJEET

Hyväksytty Kennelliitossa 16.8.2017

Voimassa 1.8.2018 alkaen.

1. ERILLISOHJEIDEN SISÄLTÖ

Nämä erillisohteet sisältävät:

- Suomen kennelliiton hyväksymät linnunhaukkukokeen suorittamisessa ja koirien arvostelussa noudatettavat erillisohteet ja
- Suomen pystykorvajärjestön hyväksymät linnunhaukkukokeen koetoimikuntaa, tuomareita ja koiranohjaajaa koskevat toimintaohjeet.

2. MAASTOJEN ARPOMINEN

Koirien koemaastot arvotaan **ylituomarin valvonnassa**. Palkintotuomarit joko sijoitetaan maastoihin ennen maastoarvontaa tai arvotaan koirille sen jälkeen.

Mikäli arvottu tuomari on jäävi tehtävänsä, koiralle pääsääntöisesti vaihdetaan jäävitön tuomari. Mikäli jäävi tuomari on koejärjestelyjen takia sidottu tiettyyn koemaastoon, voidaan arpoa myös uusi maasto. Ylituomarilla on myös oikeus järjestää tuomarit arvonnasta poiketen, jos jokin painava syy edellyttää tätä. Jääviydet ja arvontaan vaikuttavat muut tekijät selvitetään ja pääsääntöisesti julkaistaan ennen maastoarvontaa.

3. RIISTALINNUT, MUUT ELÄIMET JA PARVEN KÄSITE

Koiran arvostelussa hyväksytyjä riistalintuja ovat metso, teeri ja pyy. Koiranohjaajan ei kuitenkaan tarvitse hyväksyä arvosteluun pyytyöskentelyä. Palkintotuomarin on kysyttävä tämä häneltä ennen koe-erän alkua.

Tapahtumat maastossa ja koiran toiminta arvostellaan vain kokeessa valittujen riistalintujen osalta. Työskentely tai todettu työskentelemättä jättäminen muilla eläimillä kirjataan ja rastitetaan kuitenkin jalostuksen tarpeita varten. Työskentely pienpedoilla voidaan kirjata kokeen jälkeen pienpetotestiksi, mutta testi tai kirjaaminen eivät kuulu linnunhaukkukokeeseen eivätkä saa vaikuttaa sen kulkuun.

Parvi on koemaastossa koossa oleva kahden tai useamman linnun ryhmä tai poikue. Lintu tai linnut ovat parvessa silloin, kun maaston ja olosuhteiden perusteella niiden kuuluminen samaan parveen on todennäköistä. Lisäksi lintujen välinen etäisyys toisistaan tai pääosasta parvea on yleensä alle 100 metriä. Parveen voi kuulua poikkeuksellisesti myös eri lajin riistalintuja. Parvityöskentelyn erityispiirteet esitetään kohdissa löytömahdollisuus, merkintä ja uusintahaukut.

4. KOE-ERÄN ALOITTAMINEN, LOPETTAMINEN JA KOKEEN KULKU

Koe-erä aloitetaan palkintotuomarin määräämässä paikassa ja määräämänä aikana. Ohjaaja saa antaa koiran jaloitella ennen koe-erän alkua. Palkintotuomarin on ilmoitettava selvästi koiranohjaajalle koe-erän alkaminen ja sen päättymisen sekä koe-erän mahdollinen katkaiseminen ja uudelleen aloittaminen.

Palkintotuomari määrää yleisen kulkusuunnan neuvoteltuaan asiasta koiranohjaajan ja oppaan kanssa. Palkintotuomari hyväksyy tilanteenmukaiset ja tarkoituksenmukaiset muutokset suunniteltuun kulkusuuntaan. Jatkuva koiran perässä käveleminen paikantimen avulla ei ole sallittua.

Autoa ei saa käyttää koe-erän aikana tai ennen sen aloittamista lintujen etsimiseksi. Auton käyttö on sallittua siirtymi-

seen yhden kerran, jos kyseinen koemaasto muodostuu eri palstoista ja tämä on sanottu maastoarvonnan yhteydessä. Autoa saa käyttää myös tilanteenmukaisesti koiran jouduttua ilmeiseen vaaraan tai siirryttäessä häiritsevän esteen takia toiseen maastoon tai paikkaan.

Koiranohjaajalla on oikeus ohjata koira ja kieltää sitä virheistä kuitenkin koetta häiritsemättä. Hän saa kytkeä ja irrottaa koiran vain palkintotuomarin luvalla, luopuessaan kokeesta taikka koiran joutuessa luvattomalle alueelle tai ilmeiseen vaaraan.

Jos koiranohjaaja luopuu kokeesta, on hänen ilmoitettava siitä maastossa heti palkintotuomarille tai muualla luopuessaan ensisijaisesti ylituomarille. Samalla on ilmoitettava luopumisen syy.

5. ARVOSTELUN PERUSTEITA

Koira arvostellaan vain sen perusteella, mitä palkintotuomari on itse todennut näkemällä tai kuulemalla. Arvostelussa voidaan ottaa huomioon myös oppaan tai harjoittelijan tekemät havainnot, mutta pääsääntöisesti ei koiranohjaajan havaintoja.

Koira arvostellaan sen mukaan, mitä se on tehnyt keskimäärin koko koe-erän aikana (esimerkiksi haku) tai mihin se on osoittanut pystyvänsä. Esimerkiksi jos koira on tehnyt kaksi pitkää seuraamista ja kolmas seuraaminen jää pituudeltaan keskinkertaiseksi maastoesteen takia, tämä ei heikennä seuraamismatkan arvostelua. Jos taas maastoesteseen päättynyt keskinkertainen seuraaminen on ainoa, koira on osoittanut pystyvänsä ainakin siihen ja tämä määrää arvostelun.

Koiran kunkin työskentelyn päättyessä palkintotuomari esittää ohjaajalle lyhyen tulkintansa tapahtuneesta.

6. KOE-ERÄ

6.1. Koe-erän pituus ja erän jatkaminen

Koe-erän pituus on tasan neljä tuntia ja koko sen ajan pyritään aktiivisesti lintutyöskentelyyn. Yksi noin 10 minuutin mittainen kahvitauko koe-erää katkaisematta on sallittu.

Jos koira on lintutyöskentelyssä neljän tunnin koe-erän umpeutuessa, erää jatketaan tällä löytömahdollisuudella työskentelyn päättymiseen saakka. Ohjaajan halutessa erä voidaan katkaista myös tämän työskentelyn kestäessä.

Kyseinen lintutyöskentely on **aina todettava** ennen erän päättymistä. Lintutyöskentelyä on työskentely ennen erän päättymistä **löydetyllä** linnulla tai parvella. Myös välittömästi koe-erän jälkeen tapahtunut hyväksytyyn haukkuun johdannut työskentely tällä löytömahdollisuudella hyväksytään, jos koira on erän päättyessä kysellyt tai muuten selvästi yrittänyt löytää tätä lintua tai parvea.

6.2. Koe-erän katkaiseminen

6.2.1 Koe-erän katkaiseminen häiritsevän esteen takia

Koetta häiritsevästä esteestä voidaan pitää olosuhteista riippuen esimerkiksi alueella olevaa irtokoiraa, jänisajoa tai hirvenmetsästystä, sään muuttumista erittäin epäedulliseksi tai jotain muuta sellaista tekijää, että oikeudenmukaisuus vaatii kokeen keskeyttämistä joksikin aikaa. Ratkaisun häiritsevän esteen hyväksymisestä tekee palkintotuomari.

Koe-erä katkaistaan ja koira kytketään häiritsevän esteen ajaksi. Esteen lakattua vaikuttamasta erää jatketaan samassa maastossa tai ylituomarin luvalla tarvittaessa uudessa maastossa.

6.2.2 Koe-erän katkaiseminen siirtymisen takia

Jos maastossa on alue, jossa linnun saaminen haukkuun ei ole mahdollista, koe-erä voidaan katkaista sen yli siirtymiseksi. Tällainen alue on esimerkiksi suo tai hakkuuaukko, jonka ylittäminen kestää vähintään 10 minuuttia.

Siirtyminen suoritetaan koira kytkettynä. Siirtymisaika alkaa koiran kytkemisestä ja päättyy uuteen irtilaskuun.

7. PAIKANNUSLAITTEEN JA MUIDEN TEKNISTEN APUVÄLINEIDEN KÄYTTÖ

Paikanninta saa käyttää koiran sijainnin ja liikkumisen seuraamiseen ja sen ohjaamiseen edullisiin maastonkohtiin. Koiran arvostelu tapahtuu palkintotuomarin näkö- ja kuuloaistin perusteella, mutta paikantimen tietoja voidaan käyttää koiran arvostelun tukena.

Koiranohjaajalla on myös oikeus olla käyttämättä paikanninta. Jos koiranohjaaja ei valitse paikantimen käyttöä, paikannin saa olla koiralla, mutta sen ohjeen vastainen käyttäminen erän aikana johtaa koiran hylkäämiseen eikä paikantimen tietoja käytetä arvosteluun koe-erän jälkeenkään. Paikantimen käyttäminen kysytään ja rastitetaan koe-erän alussa.

Jos paikantimen käyttö on valittu, sitä käytetään tasapuolisesti koiralle edullisten ja epäedullisten seikkojen arvioinnin tukena. Koiranohjaajan on pyynnöstä näytettävä paikantimesta koiran sijainti ja siihen erän aikana tallentuneet tiedot palkintotuomarille sekä ylituomarille. Palkintotuomari ei saa kieltäytyä katsomasta paikantimen tietoja.

Jos paikantimen käyttö on valittu, sen tiedot resetoidaan (nollataan) koe-erän alussa eikä kokeen aikana tallentuneita tietoja saa poistaa ennen kokeen päättymistä.

Paikanninta saa käyttää esimerkiksi:

- Koiran hakulaajuuden arvostelemiseen.
- Koiran seuraamismatkan arvosteluun sen todellisen pituuden osalta. Seuraamisreitiltä voidaan todeta esimerkiksi maastoesteet, jotka vaikuttavat seuraamisen pituuteen tai tuovat lisäansioita.
- Matkan mittaamiseen ryhmästä haukkupaikalle.
- Koiran noutamiseen sen mentyä koemaastosta vaaralliselle alueelle.
- Kauas menneen koiran hakemiseen koe-erän aikana tai alle tunti erän päättymisen jälkeen. Tästä annetaan virhepisteet esitetään kohdassa "Muu koetta häiritsevää työskentelyä".
- Katoamisen takia suljetun koiran löytämiseen.

Paikanninta ei saa käyttää:

- Haukun alkamisen kirjaamiseen. Pysyttämisaika kirjataan alkaneeksi, kun palkintotuomari kuulee haukun.
- Haukkuaänen ja muun haukkutyöskentelyn arvostelemiseen.
- Merkinnän arvostelemiseen.
- Yhteydenoton kirjaamiseen.

Vaikka paikantimen käyttöä ei ole valittu, sitä saa käyttää palkintotuomarin päätöksellä, jos koira on joutunut ilmeiseen vaaraan tai jokin yllättävä tekijä (esimerkiksi havainto tai tieto sudesta) vaatii koiran välitöntä kytkemistä ja/tai kokeen keskeyttämistä.

Mitään koiran kantamaa paikanninta korvaavaa tekniikkaa (esimerkiksi kuulevat kuppisuojaimet) ei saa käyttää. Jos

paikantimen käyttöä ei ole valittu, koiranohjaaja ei saa käyttää matkapuhelinta muutoin kuin kokeen ulkopuolisissa pakottavissa tapauksissa. Kuulolaitteen vakituiset käyttäjät saavat käyttää sitä kokeen aikana.

8. ANSIOPISTEET

8.1. Hakutyöskentely (0 - 35 pistettä)

8.1.1. Haku (0 - 10 pistettä)

Haulla tarkoitetaan koiran liikkumista maastossa. Haun arvostelussa kiinnitetään huomio koiran liikkeen laajuuteen ja nopeuteen. Maaston laatu ja keliolosuhteet vaikuttavat haun nopeuteen, laajuuteen ja koiran näyttäytymistiheyteen. Rungas aluskasvillisuus, paksu lumipeite ja maaston vaikeakulkuisuus vaikeuttavat hakua ja ne otetaan huomioon sen arvostelussa.

Arvosteluohje

Haku arvostellaan sen mukaan, miltä se on koe-erän aikana keskimäärin näyttänyt. Hetkelliset huippukohdat ja heikot kohdat jätetään vähemmälle huomiolle. Koiran seisahduttaminen kuuntelemaan haun aikana voi johtaa linnun löytymiseen eikä se saa vaikuttaa hakunopeuden arviointiin. **Linnun maasto ei saa vaikuttaa alentavasti eikä korottavasti hakupisteisiin.** Haun arvostelussa käytetään seuraavaa ohjetta:

Hakunopeus

Nopea: Koira liikkuu valtaosan koeajasta ripeästi laukaten.

Keskinkertainen: Koira liikkuu valtaosan koeajasta enimmäkseen laukaten.

Hidas: Koira liikkuu valtaosan koeajasta enimmäkseen ravaten.

Hakunopeudessa on luonnollisesti oleellista vauhti eikä tyylä. Yllä sanottu kuvaus tarkoittaa suomenpystykorvien ja pohjanpystykorvien hakua, ja suurikokoisten koirarotujen hakunopeus arvioidaan soveltamalla sitä. Jos esimerkiksi laikan riipeä ravi on yhtä vauhdikasta kuin suomenpystykorvan riipeä laukka, sen haku on silloin nopeaa.

Hakulaajuus

Laaja: Hakulaajuus 250 - 400 metriä ryhmän eteen ja sivuille. Yhteydenottoväli 5 - 15 minuuttia.

Keskinkertainen: Hakulaajuus 150 - 250 metriä ryhmän eteen ja sivuille. Yhteydenottoväli 2 - 5 minuuttia.

Lähihakuinen: Hakulaajuus 50 - 150 metriä ryhmän eteen ja sivuille. Yhteydenottoväli 0 - 2 minuuttia.

Hakupisteet määräytyvät alla olevan taulukon mukaisesti.

	Laaja haku	Keskinkertainen haku	Lähihaku
Nopea vauhti	9-10	7-8	5
Keskinkertainen vauhti	8	5-6	3
Hidas vauhti	6	4	1-2

Koiran hakuun kuuluu oleellisena osana yhteydenpito. Yhteydenotto on koiran käyminen ryhmän lähellä taikka kauempana ryhmästä tuomarin havaitsema selvä pysähtyminen tai katsekontakti ryhmään sen kulkusuunnan tarkistamiseksi. Kaukana vilahtava koira tai vain paikantimella todettu sijainti ei ole yhteydenotto. Hyvää yhteydenpitoa on koiran yhteydenotto ryhmään keskimäärin 5 - 15 minuutin välein.

Yhteydenpidon arvostelemiseksi kirjataan pääsääntöisesti kaikki koiran hakulenkit. Hakulenkki alkaa yhteydenotosta ja päättyy seuraavaan yhteydenottoon tai haukkuun. Työskentelyajat vähennetään hakulenkkin ajasta eli ne eivät heikennä koiran hakupisteitä.

Keskimääräinen liian harva yhteydenpito alentaa hakupisteitä alla olevalla tavalla.

- Yli 15 minuuttia -1 piste
- Yli 25 minuuttia -2 pistettä.
- Yli 35 minuuttia -3 pistettä.
- Yli 45 minuuttia -4 pistettä.

Puuttuva yhteydenpito

Jos koira ei pidä yhteyttä ryhmään yli tuntiin eikä tuomarilla ole havaintoa lintutyöskentelystä eikä ole todettu häiritsevää estettä, koira suljetaan kokeesta. Tunnin yhteydenpitovaatimus on voimassa, vaikka koe-erä päättyy koiran ollessa poissa.

8.1.2. Löytökyky (0 - 15 pistettä)

Löytökyvyllä tarkoitetaan koiran kykyä löytää maassa tai puussa olevat linnut.

Löytömahdollisuus

Löytömahdollisuus on koemaastossa oleva riistalintu tai parvi, joka on koiran ulottuvilla ja jolla koira voi työskennellä. Lintu on koiran ulottuvilla silloin, kun se on kiitettävän haku-laajuuden sisällä (korkeintaan 250 metriä ryhmästä) sellaisessa paikassa, johon koira pääsee kohtuudella menemään.

Löytömahdollisuuksia eivät ole

- Lentokyvyttömät linnut
- Matkalennossa ohi lentävät linnut
- Linnut, jotka koiran karkottamana lentävät sellaisen maastoesteen yli, että seuraaminen on mahdotonta
- Linnut, jotka ryhmä karkottaa koiran työskennellessä kanalinnulla
- Linnut, jotka ryhmä karkottaa toteamattoman haukun aikana
- Pyyt, jos koiranohjaaja ei ole valinnut niitä
- Ensihaukusta karkottuneet linnut, joista koira saa tai yrittää saada uusintahaukun.

Jos lintua ei saada koiran haukun jälkeen karkotettua, se ei ole siinä paikassa enää löytömahdollisuus.

Löytömahdollisuudet parvessa

Yksi parvi on pääsääntöisesti yksi löytömahdollisuus. Jos kuitenkin ryhmä karkottaa parvesta linnun tai lintuja ja koira löytää selvästi ryhmän karkon jälkeen parven muita lintuja, ne ovat kaksi erillistä löytömahdollisuutta. Jos taas koira on ensin löytänyt parvesta lintuja ja ryhmä karkottaa tämän jälkeen parven muita lintuja taikka koira ei löydä alueelle jääneitä parven muita lintuja, ne eivät ole enää uusia löytömahdollisuuksia.

Koiran löytämä parvi on uudelleen löytömahdollisuus, jos koira seuraa parvesta lähtenyttä lintua tai lintuja ja

- saa niistä uusintahaukun,
- seuraaminen on kiittävää tai
- haukkuminen on vähintään kaksi minuuttia kestävä toteamaton tai tyhjä haukku sellaisessa paikassa, jossa se hyväksyttäisiin uusintahaukuksi näköyhteyden katkeamisen takia.

Löytö

Löytömahdollisuudesta voi syntyä koiran löytö tai olla syntymättä. Löytönä pidetään sitä, että koira löytää linnun koelueelta riippumatta siitä, saako se linnusta haukun tai ei.

Lintu voi lähteä ryhmän läheltä niin, että ei olla varmoja karkkosiko se ryhmää vai koiraa. Tapahtuma on koiran löytö, jos koira oli lähempänä lintua kuin ryhmä taikka selvästi yritti löytää sitä **ja seurasi** lähtenyttä lintua. Tällainen tilanne saattaa syntyä varsinkin silloin, kun koira etsii puussa olevaa lintua.

Löytökykytaulukon käyttö

Koiran löytökykypistemäärä saadaan löytömahdollisuuksien lukumäärän ja löytöjen lukumäärän risteyskohdasta. Jos löytömahdollisuuksien lukumäärä on ollut yli 10, jaetaan niiden ja myös löytöjen lukumäärä kahdella. Löytöjen lukumäärä pyöristetään lähinnä suurempaan kokonaislukuun ja löytömahdollisuuksien lukumäärä lähinnä pienempään kokonaislukuun. Mikäli löytömahdollisuuksia on ollut yli 20, menetellään vastaavasti, mutta jakajana on kolme.

LÖYTÖKYKYTAULUKKO

L= Löydöt	LM=Löytömahdollisuudet									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
2		13	12	9	7	6	5	4	3	2
3			15	13	11	9	7	6	5	4
4				15	14	12	10	8	7	6
5					15	14	13	11	9	8
6						15	14	13	11	10
7							15	14	13	11
8								15	14	13
9									15	14
10										15

8.1.3. Ensihaukkujen saaminen löydöistä (0 - 10 pistettä)

Ensihaukkujen saamisella löydöistä tarkoitetaan koiran kykyä saada löytämistään linnuista ensihaukku eli miten tehokkaasti koira pystyy käyttämään koemaastossa tavattavat linnut hyväkseen.

Arvosteluohje

Ensihaukkujen saaminen löydöistä arvostellaan taulukon avulla. Pistemäärä saadaan ensihaukkujen ja löytöjen lukumäärien risteyskohdasta.

ENSIHAUKKUJEN SAANTI LÖYDÖISTÄ

EH= Ensihaukut	L=Löydöt									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	8	7	5	4	3	3	2	2	1	1
2		9	8	6	5	4	4	3	2	2
3			10	9	7	6	5	5	4	3
4				10	9	8	7	6	5	4
5					10	9	8	7	6	6
6						10	10	8	7	7
7							10	10	9	8
8								10	10	9
9									10	10
10										10

8.2 Haukkutyöskentely (0 - 40 pistettä)

8.2.1 Merkintä (0 - 10 pistettä)

Merkinnällä tarkoitetaan koiran kykyä haukkuessaan osoittaa sijoittumisellaan ja käyttäytymisellään linnun olinpaikka. Metsästyksessä merkinnän tarkkuus ratkaisee linnun havaitsemisen, ja hyvä koira merkitsee lähes aina tarkasti. Merkintä arvostellaan vain hyväksytyissä lintuhaukuissa. Merkinnän lajit ovat kiitettävä, tyydyttävä ja heikko.

Kiitettävä merkintä (3 pistettä)

Kiitettävässä merkinnässä koira osoittaa tarkasti puun, jossa lintu istuu. Merkitessään kiitettävästi koira yleensä käyttäytyy varmasti sekä osoittaa katseellaan ja olemuksellaan linnun istumispaikan.

Merkintä voi olla kiitettävä vaikka koira on suhteellisen kaukana lintupuusta. Tällainen tulee kysymykseen lähinnä

maastoesteen takia tai kokeneilla koirilla avoimessa maastossa lintujen ollessa arkoja. Tällöin koira kuitenkin käytöksellään ja kiinteällä haukulla merkitsee linnun.

Tyydyttävä merkintä (2 pistettä)

Tyydyttävässä merkinnässä koira ei pysty tarkasti osoittamaan linnun istumapuuta vaan haukkuu puuryhmää, jossa lintu istuu.

Merkintä on tyydyttävä, jos koira vaihtaa parvessa haukun kohdetta ilman syytä useammin kuin yhden kerran. Parven vyörytys ei laske merkintäpisteitä (katso kohta 8.4.2 "uusintahaukut parvessa")

Heikko merkintä (1 piste)

Heikossa merkinnässä koira ei pysty kiinteästi osoittamaan edes puuryhmää, jossa lintu istuu.

Heikossa merkinnässä haukku on yleensä siirtyilevää ja epävarmaa niin sanottua aluehaukkua. Parvessa haukkuva heikosti merkitsevä koira ei saa yhteen lintuun kohdistuvia kiinteitä haukkuja, vaan siirtyilee jatkuvasti ja haukku on aluehaukkua.

Ei hyväksyttävä merkintä

Jos koira haukkuu kiinteästi tai pääosan haukkuajasta merkiten yli 30 metrin etäisyydelle linnusta, merkintä ei täyty edes heikon merkinnän vaatimuksia. Tapahtuma ei ole haukku, vaan se arvostellaan liikaherkkytenä. Tapahtumasta voi arvostella esimerkiksi löydön ja seuraamisen, mutta ei mitään haukkutyöskentelyyn kuuluvaa.

Havainnot ja merkintäpisteet

Jotta haukku voidaan hyväksyä ja siitä antaa merkintäpisteitä, tuomarin on saatava riittävän varma havainto siitä, onko haukussa hyväksyttävä riistalintu ja onko se hyväksyttävän merkinnän alueella.

Koira ja lintu pyritään aina näkemään haukun aikana. Näköhavainto on myös haukkupuusta lähtevä lintu tai peitteisessä maastossa lintua seuraava koira välittömästi (muutama sekunti) haukun katkettua.

Haukku hyväksytään myös pelkän kuulohavainnon perusteella, kun palkintotuomari pystyy sen perusteella perustelemaan itselleen ja ylituomarille, onko merkinnän sisällä hyväksytty riistalintu. Kuulohavainto on koirasta haukku ja linnusta sen ääntely, istumisropsahdus tai lentoonlähtöään. Etäisyyden lisäksi havainnon luotettavuuteen vaikuttavat keli ja maaston peitteisyys. Kuulohavainnolla havaitusta haukusta voidaan antaa sitä vähemmän merkintäpisteitä, mitä kauempana ja peitteisemmässä maastossa haukku on.

Alla olevassa taulukossa esitetään pääsääntö erilaisten havaintojen perusteella annettavista **korkeimmista mahdollisista** pisteistä.

Havainto koirasta ja linnusta	Etäisyys ryhmästä	Pisteet max
Näköhavainto molemmista	Etäisyys ei vaikuta havaintoon, jos se on varma.	3
Toisesta näköhavainto, toisesta kuulohavainto	Alle 50 m	3
	50-100 m	2
	Yli 100 m	1
Kuulohavainto molemmista	Alle 50 m	2
	50-100 m	1
	Yli 100 m	-

Arvosteluohje

Ansiopisteet määräytyvät merkintätaulukosta. Pistemäärä saadaan merkintöjen lukumäärän ja yksittäisten haukkujen merkintäpisteiden summan perusteella. Jotta epävarmat havainnot eivät laskisi varmoista havainnoista ansaittuja merkintäpisteitä, merkinnät otetaan mukaan pisteiden laskemiseen seuraavasti:

- Kaikki merkinnät, joissa on näköhavainto joko koirasta tai linnusta, otetaan aina huomioon.
- Jos merkintöjä on kolme tai enemmän, pelkkiin kuulohavaintoihin perustuvia merkintöjä ei oteta tämän jälkeen mukaan merkintäpisteisiin, jos ne laskevat pisteitä.

MERKINTÄTAULUKKO

Merkintä- pisteiden summa	MERKINNÄT									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1									
2	4	2								
3	7	4	2							
4		6	4	2						
5		8	5	3	2					
6		9	6	4	3	2				
7			8	5	4	3	2			
8			9	6	5	4	3	2		
9			10	7	5	4	3	3	2	
10				8	6	5	4	3	2	2
11				10	7	5	4	4	3	2
12				10	8	6	5	4	3	3
13					9	6	5	5	4	3
14					10	7	6	5	4	3
15					10	8	6	6	5	4
16						9	7	6	5	4
17						10	7	7	6	4
18						10	8	7	6	5
19							9	8	7	5
20							10	8	7	6
21							10	9	8	6
22								10	8	7
23								10	9	7
24								10	9	8
25									10	8
26									10	9
27									10	9
28										10
29										10
30										10

8.2.2. Äänenanto (1 - 5 pistettä)

Haukkumisen tarkoitus on ilmoittaa linnun löytymisestä ja peittää haukulle tulevan metsästäjän ääni. Haukkuäänen laatu vaikuttaa myös linnun pysymiseen haukulla. Äänenanto ja pysyttäminen arvostellaan kuitenkin omina ansiokohtinaan, eivätkä pitkät haukut edellytä automaattisesti korkeita äänenantopisteitä.

Hyvä äänenanto on riittävän tiheää, kuuluvaa, tasaista ja soinnukasta. Huono äänenanto on harvaa, karkeaa, vihaiselta vaikuttavaa, sameaa, vihlovan terävää tai ulvovaa haukkua.

Haukkutiheys arvostellaan seuraavasti:

Yli 90 haukahdusta minuutissa	Kiitettävä
75 - 90 haukahdusta minuutissa	Hyvä
Alle 75 haukahdusta minuutissa	Tyydyttävä

Kuuluvuus arvostellaan kiitettävältä hakuetaisyydeltä (250-400 m) keskimääräisissä maasto- ja keliolosuhteissa asteikolla kuuluva, keskimääräinen tai heikosti kuuluva. Jos koiralla ei ole haukkuja näin kaukana, ryhmä on huonokuloinen tai olosuhteet ovat poikkeavat, arvostelu toteutetaan tätä soveltaen.

Haukkutapa on yhtäjaksoinen tai epäyhtenäinen. Yhtäjaksoinen haukkutapa on tasainen ja soinnukas. Epäyhtenäisessä haukkutavassa on selvästi säännöllisiä tai epäsäännöllisiä taukoja.

Haukkutiheyden mittaaminen

Haukkutiheys mitataan haukahduksina minuutissa. Mittaus tehdään vähintään 30 sekunnin ajalta ja muutetaan haukahduksiksi minuutissa. Haukun katkeamisen varalta kannattaa aluksi mitata yksi lyhyt jakso (10 tai 15 sekuntia).

Arvosteluohje

Äänenanto arvostellaan parhaista haukuista keskimääräisen vaikutelman mukaan. Äänenanto arvostellaan, jos haukkutiheys voidaan mitata vähintään 15 sekunnin ajalta.

Jokainen rastituksen pudotus alaspäin maastokortissa pudottaa äänenantopisteitä yhdellä pisteellä. Kuitenkin koiralle annetaan vähintään yksi piste, jos äänenanto pystytään arvostelemaan.

Jos koiran havaitaan selvästi sopeuttavan äänenantonsa haukkukohteen mukaan, se ei alenna äänenantopisteitä vaan on lisäansio. Tällaista on esimerkiksi haukkuaäänen tai -tiheyden heikentäminen taikka tauot aran linnun pitämiseksi haukussa.

8.2.3. Pysyttäminen (0 - 25 pistettä)

Pysyttämällä tarkoitetaan koiran kykyä saada lintu pysymään haukulla.

Hauku vai kysely

Koira osoittaa yhtäjaksoisella haukulla metsästäjälle linnun, johon se ei ulotu. Koira kyselee silloin, kun sillä on vihiä linnusta, jonka sijaintia se tiedä tarkasti. Kysely on lyhyitä haukkusarjoja eri paikoissa oletetun linnun suuntaan. Kyseilyn tarkoitus on saada lintu ilmaisemaan itsensä äännelemällä tai liikahtamalla, jolloin koira voi aloittaa haukun.

Koiran yksikin haukahdus arvostellaan haukkuna, jos lintu lähtee välittömästi sen jälkeen merkinnän alueelta ja koira seuraa lintua. Kun lintu on merkinnän alueella, koiran jatkuva kysely muuttuu haukuksi, kun sen tiheys ylittää 40 haukahuudusta minuutissa.

Toimintaohje

Koiralla pitää olla mahdollisuus haukkua lintua 10 minuuttia. Edellytyksenä linnun pysymiselle haukulla on yleensä se,

että lintu ei ole tietoinen koeryhmästä. Toisaalta ryhmän pitää päästä sellaiselle etäisyydelle haukusta, että se voidaan hyväksyä ja arvostella.

Koiranohjaajan kannattaa aluksi viedä ryhmä sellaiseen paikkaan, että merkintä voidaan todennäköisesti todeta. 10 minuutin haukkuajan täytyttyä tuomari menee sellaiseen paikkaan, jossa hän voi todeta merkinnän varmasti ja muutoin arvostella haukkutyöskentelyn. Tämän jälkeen ohjaaja saa tuomarin luvalla karkottaa linnun.

Koiranohjaaja saa haukun aikana liikehtiä tai äännellä tuomarin näkövälillä, jotta koira olisi tietoinen hänen läsnäolostaan.

Haukkuaika mitataan mahdollisimman tarkasti, kuitenkin vähintään 15 sekunnin tarkkuudella. 15 sekuntia pidemmät tauot vähennetään haukkuajasta.

Arvosteluohje

Kolmen pisimmän haukun kestoajat (uusintahaukut mukaan luettuna) lasketaan yhteen ja jaetaan kolmella, jolloin saadaan keskimääräinen haukkuaika. Mikäli koiralla on haukkuja vain yksi tai kaksi, käytetään jakajana vastaavasti yhtä tai kahta.

Pisteet katsotaan taulukosta keskimääräisen haukkuajan kohdalta. Keskimääräisen haukkuajan on oltava vähintään täyttynyt aika. Aikaa ei siis pyöristetä matemaattisesti ylöspäin.

Alle yhden minuutin kestäneitä haukkuja ei oteta mukaan keskimääräistä haukkuaikaa laskettaessa. Yhdestä haukusta koira saa enintään 10 minuuttia haukkuaikaa.

PYSYTTÄMISTAULUKKO

Keskimääräinen haukkuaika väh.	3 haukkua	2 haukkua	1 haukku
1,0 min.	4	2	1
1,5 min.	5	3	1
2,0 min.	6	4	2
2,5 min.	8	5	3
3,0 min.	9	6	3
3,5 min.	11	7	4
4,0 min.	13	9	5
4,5 min.	14	10	5
5,0 min.	14	11	6
5,5 min.	15	13	6
6,0 min.	16	14	7
6,5 min.	18	14	8
7,0 min.	20	15	9
7,5 min.	21	15	9
8,0 min.	21	16	10
8,5 min.	22	17	10
9,5 min.	23	18	11
9,0 min.	24	19	12
10,0 min.	25	20	13

8.4. Seuraaminen ja uusintahaukut (0 - 20 pistettä)

8.4.1. Seuraaminen (0 - 10 pistettä)

Seuraamisella tarkoitetaan koiran nopeaa syöksyä maasta tai puusta lähtevän linnun perään tarkoituksena saada siitä

ensi- tai uusintahaukku. Maaston laatu ja keliolosuhteet vaikuttavat seuraamisen nopeuteen ja pituuteen. Runsas aluskasvillisuus, paksu lumipeite sekä maaston vaikeakulkuisuus vaikeuttavat seuraamista.

Toimintaohje

Koiraa ei saa häiritä seuraamisen aikana, vaan ryhmä jää aina hiljaa paikalleen havaittuaan koiran seuraamisen. Etenemään lähdetään vasta, kun koira palaa tai saa haukun seuraamastaan linnusta taikka ollaan varmoja siitä, että koira on menettänyt kosketuksen seuraamaansa lintuun ja on aloittanut uudelleen haun.

Arvosteluohje

Hyvä seuraaja syöksyy yleensä nopeasti ja tarmokkaasti linnun perään ja etenee vauhdikkaasti maastosta riippuen jopa useita satoja metrejä. Kaukaa saadut uusintahaukut todistavat hyvää ja sitkeää seuraamiskykyä ja edellyttävät korkeita pisteitä.

Hyvä seuraaja käyttää seuraamisen aikana hajuaistin lisäksi tehokkaasti myös kuuloaistiaan ja pysähtyy kuuntelemaan seuraamisen päätteeksi. Kuuntelemaan pysähtymiset eivät laske koskaan seuraamisnopeuden pisteitä. Seuraamisen lopettaminen kuunteluun linnun hävittyä koiran näkyvistä ei myöskään laske koiran muutoin ansaitsemia seuraamismatkan pisteitä, jos tuomari näkee sen selvästi ja kuuntelu kestää vähintään 10 sekuntia (eli koira seuraa kuuntelemalla).

E erityisenä ansiona on pidettävä sitä, jos koira lintua seuratessaan kiertää esimerkiksi lampia, lahtia, jyrkänteitä tai muita maastoesteitä taikka ylittää vesistöjä.

Seuraaminen arvostellaan ensisijaisesti matkan perusteella. Matkaa arvioitaessa voidaan apuna käyttää paikantimen lisäksi kuultua kyselyä seuraamisen päättymispaikalla. Jos

maassa on lunta, on se tietenkin erinomainen apu jälkihavainnoille.

Aikaan perustuvaa arvostelua käytetään vain silloin, kun seuraamista ei ole voitu muuten arvioida. Seuraaminen arvostellaan sen mukaan, miltä se keskimäärin on näyttänyt. Seuraamisen arvostelussa käytetään seuraavaa ohjetta:

Nopeus

Nopea

Koira syöksyy erittäin nopeasti karkkoavan linnun perään. Näköyhteyden katkettua se voi pysähtyä hetkeksi kuuntelemaan mahdollista linnun puuhun istumisääntä, mutta se jatkaa välittömästi lähes samalla vauhdilla. Jos koira menettää yhteyden lintuun, nopea seuraaja palaa linnun lähtöpäikälle takaisin yleensä vauhdikkaasti.

Keskinkertainen

Koira seuraa karkkoavaa lintua laukaten kuunnellen samoin välillä kuin nopea seuraaja. Se palaa linnun lähtöpäikälle yleensä hitaasti laukaten tai ravaten.

Hidas

Koira seuraa karkkoavaa lintua ravaten ja se voi myös kuunnella. Jos koira jatkaa seuraamista, tapahtuu se myös ravaten. Koira palaa linnun lähtöpäikälle yleensä hitaasti ravaten.

Pituus

Pitkä

Pitkän seuraamisen alaraja on matkana 250 metriä tai aikana kaksi minuuttia.

Keskinkertainen

Keskinkertaisen seuraamisen alaraja on matkana 150 metriä tai aikana yksi minuutti.

Lyhyt

Seuraaminen on lyhyttä, jos se matkana on alle 150 metriä tai aikana alle yksi minuutti.

Seuraamispisteet määräytyvät alla olevan taulukon mukaisesti.

	Pitkä matka	Keskinkertainen matka	Lyhyt matka
Nopea vauhti	9-10	7	5
Keskinkertainen vauhti	8	5-6	3
Hidas vauhti	6	4	1-2

8.4.2. Uusintahaukut (0 - 10 pistettä)

Uusintahaukulla tarkoitetaan koiran saamaa uutta haukkua haukulta karkottuneesta, riittävän kauas tai näkymättömiin lentäneestä linnusta tai parvesta. Siirtymällä tarkoitetaan niin lyhyttä linnun lentomatkaa, että uusi haukku käsitellään edellisen haukun jatkona. Siirtymä ja uusintahaukku eivät ole uusia löytömahdollisuuksia eivätkä löytöjä.

Uusintahaukku vai siirtymä

Uuden haukun hyväksyminen uusintahaukuksi riippuu linnun lentomatkasta ja maaston peitteisyydestä. Peitteisessä maastossa yksittäisen linnun alle 100 metrin lentomatka saattaa olla riittävä, jotta haukkua voidaan pitää uusintahaukkuna. Sitä vastoin avoimessa maastossa alle 250 metrinkin lentomatka käsitellään siirtymänä, jos koiralla säilyy näköyhteys lintuun tai lintuihin.

Pyystä ei voi saada uusintahaukkua, vaan sen siirtymispyrähätelyt käsitellään aina siirtyminä.

Riittävä toteamus

Jotta haukkua voidaan pitää uusintahaukkuna, on yksittäisen linnun kyseessä ollessa pääsääntöisesti todettava, että uudella haukulla on sama lintulaji ja sukupuoli kuin ensihaukulla. Lisäksi haukun on alettava jokseenkin välittömästi sen jälkeen, kun koiran on arvioitu edenneen kyseisen matkan. Jos koira palaa seuraamisesta ryhmän luo, sille ei enää hyväksytä uusintahaukkua seuraamastaan linnusta.

Uusintahaukut parvessa

Parven sisällä ei voi saada uusintahaukkuja. Haukulta karkottuneesta kokonaisesta parvesta voi sen sijaan saada uusintahaukkuja kuten yksittäisistä linnuista. Uusintahaukkuja voi saada myös parvesta karkottuneesta linnusta tai linnuista. Paikalle jääneen parven tulkitseminen uudeksi löytömahdollisuudeksi selvitetään kohdassa 8.1.2.

Parven vyörytykseksi sanotaan tapahtumaa, jossa koiran haukkumat linnut siirtyvät parven toisella laidalle ja koira valitsee parvesta aina uuden haukkukohteen. Tämä tulkitaan siirtymiseksi eli yhdeksi haukuksi. Jos tällainen työskentely pitkittyy, ohjaaja saa hajottaa parven tai keskeyttää työskentelyn.

Arvosteluohje

Uusintahaukut arvostellaan taulukon avulla. Pistemäärä saadaan taulukosta ensihaukkujen ja uusintahaukkujen lukumäärien risteyskohdasta. **Uusintahaukkutaulukkoa käytettäessä pyyhaukkuja ei lasketa ensihaukkujen lukumäärään.**

UUSINTAHAUKKUTAULUKKO

UH= Uusinta- haukut	EH=Ensihaukut									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	7	6	6	5	5	4	4	4	4	4
2	10	9	9	8	7	7	6	6	5	5
3		10	10	9	9	8	8	7	7	6
4				10	10	9	8	8	7	7
5					10	10	9	9	8	8
6							10	10	9	8
7									10	9
enemmän										10

HUOM Pyyhaukkuja ei lasketa tässä ensihaukkuihin

8.5. Puustalöytö (0 - 3 pistettä)

Puustalöydössä koira löytää puussa olevan linnun ja **saa siitä haukun**. Puustalöytö voi tapahtua näön, kuulon tai hajuainavain avulla. Jos puuhun lentänyt lintu löytyy sen istumisäänen perusteella, kysymyksessä ei ole puustalöytö.

3 pisteen puustalöytö

Koiran nähdään löytävän puussa oleva lintu pelkän hajuainavain avulla. Lintu ei ääntele tai liiku.

2 pisteen puustalöytö

Koira löytää puussa olevan linnun ryhmän läheltä näkymättömistä. Kuulon perusteella ollaan varmoja, että lintu ei lentänyt puuhun eikä äännellyt siellä.

1 pisteen puustalöytö

Koira löytää puussa äänitelevän linnun tai puustalöytö tapahtuu selkeästä ja tiiviistä parvesta.

Arvosteluohje

Hajuaistin perusteella tapahtuvat puustalöydöt ovat aina hyviä suorituksia. Niihin vaikuttavat tuulen suunta ja voimakkuus, ilman kosteus ja ilmavirtaukset. Jos lintu on istunut puussa pitkään, puun juurella voi olla syönnöksiä tai ulosteita. Hajuaistin avulla tapahtuvassa puustalöydössä koira voi muuttaa äkisti kulkusuuntaansa vastatuuleen. Haukkua edeltää joskus pitkäkin kysely, ja varsinainen haukku voi olla aluksi harvaa ja epävarmaa.

Puustalöydön pisteet annetaan parhaan puustalöydön perusteella.

8.6. Lisäansiot (0 - 2 pistettä)

Lisäansiopisteitä annetaan sellaisesta erittäin laadukkaasta toiminnasta, josta ei voi antaa pisteitä muualla. Lisäansioita ovat työskentelyvarmuus ja erityisansiot. Kumpikin voidaan antaa toisistaan riippumatta.

Työskentelyvarmuus (0 - 1 pistettä)

Työskentelyvarmuutta ovat esimerkiksi:

- Kaikkien mahdollisuuksien hyväksikäyttö
- Hyvä haukulla pysyminen lähistöltä lähtevistä linnuista huolimatta
- Koira ei välitä muista lintutyöskentelyn aikana kohtaanmistaan eläimistä.
- Kiitettävä työskentely haastavissa maasto- ja keliolosuhteissa.

Erityisansiot (0 - 1 pistettä)

Erityisansioita ovat esimerkiksi:

- Poikkeuksellisen hyvä hajuaistin käyttö
- Aran linnun pysyttäminen haukussa käytöksellä ja haukkuääntä muuttamalla
- Uusintahaukku erittäin kaukaa tai erittäin vaikean maastoesteen takana
- Vesistöjen tai hankalien maastoesteiden ylittäminen tai kiertäminen seuraamisen aikana.

9. VIRHEPISTEET

9.1. Liikaherkkyys (0 - 10 pistettä)

Liikaherkkyydellä tarkoitetaan sitä, että koira haukkuu ilman näkyvää syytä, haukahtelee maassa tai puussa olleiden lintujen hajuille ja jäljille tai haukkuu lentävää lintua. Liikaherkkyytensä käsitellään myös tyhjät haukut, toistuvat väärin merkityt haukut ja koetta haittaava tulokseton kysely.

Arvosteluohje

Koira ei yleensä ääntele ilman viitteitä linnusta tai ilman muuta hyvää syytä. Siksi ääntelyn syy pyritään aina selvittämään ennen virhepisteiden antamista.

Kysely on koiran tarkoituksenmukainen keino saada lähistöllä oleva lintu ilmaisemaan itsensä, jolloin koira saa sen haukkuun. Kyselyä ei lasketa virheeksi, jos se tapahtuu

- linnun lentosuunnassa seuraamisen jälkeen,
- hetkellisesti linnun tuoreilla hajulla tai jätöksillä tai
- jos se pitkäkestoisenakin johtaa haukkuun.

Koetta selvästi häiritsevistä kyselyistä, vastaavasta liikaherkkyydestä tai väärin merkityistä haukuista annetaan 1-5 virhepistettä. Jos virheet ovat jatkuvia tai usein toistuvia, annetaan 6-10 virhepistettä.

Tyhjä haukku on sellainen kiinteä ja varma haukku, josta ei löydy elävää kohdetta. Tyhjä haukku loppuu tavallisesti ryhmän paikalle tuloon, ja lopettaminen vaatii usein myös isännän käskyn. Jos varma haukku loppuu itsestään, se tulkitaan tyhjäksi, jos se on kestänyt vähintään kaksi minuuttia eikä sieltä ole varmasti lähtenyt kohdetta.

Ensimmäisestä tyhjästä haukusta annetaan yksi ja jokaisesta seuraavasta kaksi virhepistettä.

9.2. Haukun jättäminen (0 - 10 pistettä)

Haukun jättäminen tarkoittaa sitä, että koira lopettaa haukkumisen kokonaan taikka keskeyttää sen tilapäisesti ja lähtee hyväksytyyn merkinnän alueelta (30 metriä) pois.

Etenkin nuori koira keskeyttää haukun käydäkseen linnun lähtöpaikalla tai tarkistaakseen onko isäntä tulossa haukulle. Kokenutkin koira voi jättää haukun, jos lintu istuu näkyvässä ja hiljaa korkealla puussa.

Virhepisteiden antamisen edellytys on, että koiralla on hyväksytytty haukku. Haukun jättämisestä annetaan virhepisteitä seuraavasti:

Keskeytysaika	Virhepisteet
alle 1 min	1 p
1 - 2 min	2 p
2 - 3 min	3 p
yli 3 min	4 p

Jos koira jättää haukun kaksi tai useamman kerran saman haukkutyöskentelyn aikana, arvostellaan virhe ankarammin. Esimerkiksi kaksi kertaa alle yhden minuutin keskeytyksestä annetaan kolme virhepistettä.

Jos koiran todetaan keskeyttävän haukun arkojen lintujen kesyttämiseksi eikä se poistu hyväksytyyn merkinnän alueelta, kysymyksessä ei ole haukun jättäminen. Tästä voidaan antaa lisäansio pisteitä.

Jos haukun aikana lähtee lintuja hyväksytyyn merkinnän alueelta tai muualta lähtenyt lintu lentää tämän alueen läpi, ja koira lähtee seuraamaan, kysymyksessä ei ole haukun jättäminen. Jos lintu lähtee tai lentää alueen ulkopuolelta, tämä on haukun jättäminen.

9.3. Muu koetta häiritsevä työskentely (0 - 10 pistettä)

Muuta koetta häiritsevää työskentelyä ovat huono yhteydenpito, työskentelyhaluttomuus, tottelemattomuus sekä lintupuun raapiminen ja pureminen eli aggressiivinen käytös haukussa

9.3.1 Huono yhteydenpito

Huono yhteydenpito tarkoittaa sitä, että koira ei pidä yhteyttä ohjaajaan, eikä tähän ole hyväksytyä syytä. Huonosta yhteydenpidosta voidaan antaa virhepisteitä silloin, kun paikantimen käyttö on valittu. Virhepisteitä annetaan jokaisesta paikantimen avulla tapahtuvasta koiran noutamisesta seuraavasti:

	Virhepisteet
• Ensimmäinen nouto	2 pist
• Toinen nouto	3 pist
• Kolmas nouto	5 pist

Koiranohjaaja päättää milloin koiraa lähdetään noutamaan, ja tämä todetaan yhdessä palkintotuomarin kanssa. Jos noudettava koira työskentelee jollakin riista- tai kotieläimellä tai noutopaikalla on jokin hyväksyttävä syy, virhepisteitä ei anneta. Tällaisia syitä ovat esimerkiksi löytynyt kiimainen

narttu tai kuollut riistalintu taikka häiritsevä este. Jos mitään edellä mainittua syytä ei todeta tai koira esimerkiksi kaivelee pikkunisäkkäitä, virhepisteet annetaan.

9.3.2. Työskentelyhaluttomuus

Työskentelyhaluttomuutta ovat yleinen laiskuus ja kiinnostuksen puute lintutyöskentelyyn sekä esimerkiksi pikkunisäkkäiden pyydystely koetta häiritsevästi. Virhe ei ole rangaistava, jos koira muun lintutyöskentelyn kuin haukun aikana hetkellisesti kiinnostuu pikkunisäkkäistä.

Koetta häiritsevästä työskentelyhaluttomuudesta annetaan 1-5 virhepistettä. Jos työskentelyhaluttomuus jatkuvaa, siitä annetaan 6-10 virhepistettä. Jos koira ei välitä riistalinnuista (esimerkiksi ei hauku puuhun lentävää lintua) ja virhe on toistuvaa, sille annetaan 10 virhepistettä.

Haukun aikana tapahtuva pikkunisäkkäiden kaivaminen ei ole työskentelyhaluttomuutta, vaan se rangaistaan haukun jättämisenä.

Jos koira ei hae tai seuraa lintuja, se ei ole työskentelyhaluttomuutta vaan sulkemisperuste (kts kohta 10 "sulkeminen").

9.3.2 Tottelemattomuus

Tottelemattomuutta on koiran välinpitämättömyys ohjaajan antamia kieltoja ja käskyjä kohtaan. Tottelemattomuus ilmenee lähinnä välinpitämättömyytenä virheistä kiellettäessä sekä siten, että koira ei saada kytkettyä.

Jos koira törmää muihin kuin hyväksytyihin riistaeläimiin ja reagoi niihin haukkuen tai lyhyesti ajaen, tätä ei pidetä työskentelynä. Jos koira lähtee kiellosta huolimatta tällaisen eläimen perään lyhyeksi ajaksi, tätä ei pidetä tottelemattomuutena.

Virhepisteitä annetaan silloin, kun koiran tottelemattomuus häiritsee kokeen kulkua ja etenkin, jos koira hetken kieltoa toteltuaan palaa takaisin työskentelemään siitä kielletyillä eläimillä.

Koiraa kytkettäessä ohjaaja saa mennä hieman loitommas ryhmästä, jotta vieraiden henkilöiden läheisyys ei häiritsisi kytkemistä.

Koetta häiritsevästä tottelemattomuudesta annetaan 1-5 virhepistettä. Jos se on jatkuvaa, usein toistuvaa tai huomattavaa, virhepisteitä annetaan 6-10. Jos koiraa ei saada kytkettyä tottelemattomuuden takia tunnin kuluessa erän päättymisestä, annetaan 10 virhepistettä.

9.3.3. Lintupuun raapiminen ja pureminen

Aggressiivisella käytöksellä haukussa tarkoitetaan esimerkiksi lintupuun raapimista ja puremista taikka koiran hyppimistä tai nousemista puuta vasten. Tällaisen käytöksen takia lintu usein lähtee haukusta.

Koetta häiritsevästä aggressiivisesta käytöksestä annetaan 1-5 virhepistettä. Huomattavasta tai usein toistuvasta virheestä annetaan 6-10 virhepistettä.

10. KOKEEN POIKKEUKSELLINEN LOPETTAMINEN

Koe voi päättyä poikkeuksellisesti koiran sulkemiseen kokeesta, ohjaajan luopumiseen, kokeen keskeyttämiseen tai koiran suorituksen hylkäämiseen. Sulkemisen, luopumisen ja hylkäämisen yhteydessä koiran työskentely arvostellaan kokeen päättymiseen saakka ja siitä annetaan pisteet. Koira ei saa kuitenkaan loppupisteitä, palkintosijaa eikä sijoitusta.

Keskeyttämisen yhteydessä koira saa loppupisteet, palkintosijan ja sijoituksen.

Sulkeminen

Koiran sulkeminen johtuu koiran tekemisestä tai tekemättä jättämisistä. Koira suljetaan, jos

- sille annetaan joko hausta tai seuraamisesta nolla pistettä,
- sille annetaan jostakin kohdasta 10 virhepistettä,
- Koira ei pidä yhteyttä ryhmään tuntiin, eikä se johdu lintutyöskentelystä tai häiritsevästä esteestä tai
- koiraa ei saada kytkettyä tunnin sisällä kokeen päättymisestä.

Luopuminen

Luopuminen tarkoittaa ohjaan päätöstä lopettaa koe. Hänen on ilmoitettava luopumisen syy.

Keskeyttäminen

Keskeyttäminen tarkoittaa palkintotuomarin päätöstä koesuorituksen lopettamisesta. Koesuoritus keskeytetään esimerkiksi, jos

- koira tai joku ryhmän jäsen sairastuu tai loukkaantuu taikka
- koira joutuu ilmeiseen vaaraan.

Jos keskeyttämisen syy on poistunut, voidaan koetta jatkaa, jos se on koeaikataulun puolesta mahdollista ja koiranohjaaja suostuu siihen.

Hylkääminen

Hylkääminen johtuu koiranohjaajan kielletystä toiminnasta tai sopimattomasta käytöksestä. Palkintotuomari hylkää koiran suorituksen esimerkiksi, jos

- ohjaaja ei ole valinnut paikantimen käyttöä, mutta käyttää sitä eikä koiraa ole vielä suljettu kokeesta,

- ohjaaja käyttää jotain kiellettyä paikantamisvälinettä tai –keinoa tai
- ohjaaja käyttäytyy sopimattomasti jotain ryhmän jäsentä tai koiraansa kohtaan.

11. ARVOSTELUOHJEITA

11.1. Koiran työskentelyn rastittaminen

Maastokorttiin tehtävä rastitus kertoo koiran työskentelyn laadusta enemmän kuin pelkät pisteet. Maastokorttiin rastitetaan vain koiran todettu työskentely. Jos jostain työskentelystä ei ole havaintoja, sitä ei voi rastittaa eikä arvostella. Koiraa arvostellessa tehdään aina ensin maastokortin rastitus ja vasta sen jälkeen annetaan pisteet.

Haun ja seuraamisen pisteiden pitää olla aina erillisohjeiden taulukoiden mukaiset. Poikkeuksena tähän ylituomari voi korottaa rastitusta muuttamatta näitä pisteitä korkeintaan kahdella, jos maasto- tai keliolosuhteet ovat erittäin vaikeat. Tämä on merkittävä koepöytäkirjan kohtaan ”huomautukset”.

11.2. Loppupisteet ja paremmuusjärjestyksen määrääminen

Koiran lopullinen pistemäärä saadaan, kun ansiopisteiden summasta vähennetään virhepisteet.

Mikäli kahden koiran loppupisteet ovat samat, parempi on koira, jolla on tässä järjestyksessä:

1. Vähemmän virhepisteitä
2. Enemmän pisteitä uusintahaukuista
3. Enemmän pisteitä pysyttämistä
4. Vähemmän löytömahdollisuuksia
5. Enemmän pisteitä puustalöydöistä.

Mikäli järjestystä ei voi määrittää edellisten lukujen perusteella, ylituomari ratkaisee sen palkintotuomarin kirjoittaman kertomuksen perusteella ("lyhyt kertomus koiran työskentelystä").

11.3. Nollan ja viivan käyttö

Linnunhaukkukokeet ovat keskeinen lähde, kun koirien käyttöominaisuuksista kerätään tietoa jalostusta varten. Tietoa kerätään tietojärjestelmiin, jotka ymmärtävät nollan ja viivan täysin eri tavalla. Nolla (0) on luku, joka tarkoittaa että kyseistä asiaa ei ole yhtään. Viiva (-) taas ei ole luku, vaan se ilmaisee, että kyseisestä asiasta ei ole tietoa. Tällä on suuri merkitys etenkin keskiarvojen laskemisessa.

Perusajatus nollan ja viivan käytössä:

- Jos jokin asia voidaan arvostella, käytetään numeroa
- Jos jotain asiaa ei voida arvostella, käytetään viivaa.

Esimerkkejä nollan ja viivan käytöstä:

- Jos koiralla on ensihaukku, mutta se ei ole saanut uusintahaukkua, merkitään uusintahaukkujen kohdalle nolla (0). Jos koiralla ei ole ollut ensihaukkua, ei sen kykyä saada uusintahaukkuja voida arvostella, joten uusintahaukkujen kohdalle merkitään viiva (-).
- Jos koiralla on haukku eikä se ole jättänyt sitä, merkitään haukun jätön kohdalle nolla (0). Jos koiralla ei ole ollut haukkua, ei haukun jättöäkään voida arvostella, joten haukun jättämisen kohdalle merkitään viiva (-).

11.4. Virheiden korjaaminen

Kennelpiirit, rotujärjestöt ja Kennelliitto korjaavat koetuloksissa todetut taulukko- ja laskuvirheet. Havaitut virheet ilmoitetaan koetoimikunnalle, joka ilmoittaa ne kokeen ylituomarille sekä koiranomistajalle.

12. ERILLISOHJEET KOEKAUDEN KESTÄVIIN LINNUNHAUKKUKOKEISIIN

Koe kestää koko koekauden eli 20.8. – 28./29.2.

Kokeen järjestäjänä ja myöntäjänä toimii se kennelpiiri, jonka alueella koe suoritetaan tai aloitetaan. Kennelpiiri voi siirtää kokeen käytännön järjestelyt piirinsä alueella toimivalle yhdistykselle.

Kokeen järjestäjä voi periä kohtuullisen osallistumismaksun, jonka tarkoitus on kattaa kokeen järjestelyistä aiheutuvat kulut.

Jokainen koesuoritus on erillinen koe, josta täytetään koira-kohtainen pöytäkirja ja koepöytäkirja.

Kokeeseen ei voi osallistua koira, joka on:

- saavuttanut käyttövalion arvoon oikeuttavat koetulokset
- saavuttanut pitkistä kokeista yhteensä kaksi LINT 1 tulosta
- saavuttanut pitkistä yhden AVO 1 tuloksen ja yhden LINT 1 tuloksen.

Kokeeseen ilmoitaudutaan kennelpiirin kokeeseen nimeämälle ylituomarille järjestäjän määräämällä tavalla viimeistään koepäivää edeltävänä päivänä. Koemaaston tulee sijaita sellaisella etäisyydellä ylituomarista, että ylituomarilla on mahdollisuus valvoa koetta.

Ylituomari hyväksyy koiranohjaajan esittämän palkintotuomarin tai nimeää hänet itse.

Ylituomari pitää koeryhmälle ylituomaripuhuttelun ja vastaa koiran osallistumisoikeuden ja palkintotuomarin arvostelu-oikeuden tarkastamisesta ennen koetta.

Kokeen aloittaminen maastossa ilmoitetaan ylituomarille esimerkiksi puhelimella tai tekstiviestillä. Kokeen jälkeen palkintotuomari antaa ylituomarille selvityksen kokeen kuluista esimerkiksi puhelimella.

Kokeen purkutilaisuus pyritään pitämään välittömästi, kuitenkin viimeistään viikon kuluessa koesuorituksesta. Tulos on voimassa kun ylituomari on vahvistanut sen. Ylituomari tai kokeen järjestäjä ilmoittaa tuloksen koiranohjaajalle. Tulos tulee merkitä kokeen suorittamispäivälle.

Ylituomari lähettää tarkastamansa ja vahvistamansa koe-pöytäkirjan sekä koirakohtaisen pöytäkirjan viikon kuluessa tuloksen vahvistamisesta kennelpiirille.

LINNUNHAUKKUKOKEIDEN TOIMINTAOHJEET

Hyväksytty Suomen Pystykorvajärjestössä
Voimassa 1.8.2017 alkaen.

1. LOMAKKEIDEN TÄYTTÄMINEN

Maastokortin, koirakohtaisen pöytäkirjan ja koepöytäkirjan mallit sekä täyttöohjeet löytyvät Suomen Pystykorvajärjestön kotisivuilta osoitteesta www.spj.fi.

2. YLITUOMARIA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET JA TOIMINTAOHJEET

2.1. Erityismääräykset ylituomarille

Kokeen ylituomarina voi toimia Kennelliiton pätevöimä linnunhaukkukokeen ylituomari, jolla on voimassa oleva arvosteluoikeus. Hänen on oltava Kennelliiton ja Suomen Pystykorvajärjestön tai Suomen Laikajärjestön jäsen.

Ylituomari vastaa siitä, että kokeissa noudatetaan Kennelliiton hyväksymiä linnunhaukkukokeiden sääntöjä sekä erityismääräyksiä ja erillisohjeita. Hän huolehtii siitä, että arvostelu suoritetaan oikein ja yhdenmukaisesti.

1. Kokeen alussa ylituomari
 - Valvoo, että koirien osallistumisoikeus ja tuomareiden arvosteluoikeus tarkastetaan
 - Valvoo maastoarvonnän ja huolehtii siitä, että tuomarit eivät ole jäävejä tehtäväänsä.
 - Sijoittaa harjoittelijat ryhmiin. Harjoittelijan ja oppaan lisäksi muita henkilöitä saa olla ryhmän mukana vain koiranohjaajan suostumuksella ja ylituomarin luvalla.

2. Pitää koiranohjaajille ja palkintotuomareille puhuttelun, jossa hän kertoo keskeisiä kohtia säännöistä ja antaa ohjeita arvostelusta sen yhtenäistämiseksi.
3. Jos kokeen ylituomari toimii palkintotuomarina, on hänellä oikeus valita arvosteltava koira.
4. Koe-erän jälkeen ylituomari
 - Ottaa vastaan palkintotuomarin koeselostuksen, tarkastaa arvostelukortin ja vahvistaa tapahtuneen arvostelun ja palkintosijan. Jos palkintotuomarin tulkinta ei ole sääntöjen tai erillisohjeiden mukainen, ylituomari muuttaa palkintotuomarin antaman arvostelun. Ylituomarilla on myös oikeus muuttaa pisteitä saadakseen arvostelu yhtenäiseksi kaikkien koesuoritusten osalta. Mikäli ylituomari muuttaa merkittävästi palkintotuomarin tulkintaa koetapahtumista, on tästä ilmoitettava heti koiranohjaajalle.
 - Tarkistaa, että sihteerin tekemät merkinnät koirakohtaisiin pöytäkirjoihin ja koepöytäkirjaan ovat oikein ja täydelliset.
 - Kokeen lopussa varmentaa koepöytäkirjat nimikirjoituksellaan, selvittää koiranohjaajille ja palkintotuomareille kokeessa tekemiään havaintoja, julistaa tulokset ja jakaa koiranomistajille kuuluvat kappaleet koirakohdaisesta pöytäkirjasta.
5. Ylituomari ottaa vastaan kokeiden aikana mahdollisesti tehtävät valitukset ja toimii Kennelliiton muutoksenhakumenettelyn mukaisesti.

2.2. Ylituomarin toimintaohje

1. Sovi koetoimikunnan kanssa avaustilaisuuden ja koepäivän aikataulusta.

2. Varmistaudu etukäteen pitämään ylituomaripuhuttelu. Muista, että esityksesi saa kestää enintään 20 minuuttia.
3. Selvitä oleelliset kokeeseen liittyvät asiat, kuten koepäivän sään mahdollinen vaikutus arvosteluun. Vaadi palkintotuomarien läsnäoloa puhuttelussa. Hyväksyttäväksi poissaoloksi voidaan katsoa ainoastaan ylivoimainen este.
4. Saavu ajoissa paikalle. Esitä koetoimikunnalle ylituomarikortti sekä Kennelliiton ja rotujärjestön jäsenyyksien voimassaolo.
5. Muista, että jokainen koe on arvokas kennetilaisuus ja tärkeä koulutustapahtuma.
6. Tarkasta yhteistoiminnassa koetoimikunnan kanssa koirien rekisterikirjat ja rokotustodistukset. Valvo, ettei arvontaan osallistu koiria, joiden rokotustodistukset eivät täytä voimassa olevia rokotusmääräyksiä.
7. Tarkasta koetoimikunnan avustuksella palkintotuomareiden tuomarioikeudet ja jäsenyydet.
8. Valvo tuomareiden sijoitus ryhmiin ennen arvontaa.
9. Pidä ylituomaripuhuttelu. Puhuttelun jälkeen anna mahdollisuus kysymyksille. Näin palkintotuomareilla ja koiranohjaajilla on mahdollisuus saada varmistusta mahdollisesti epäselväksi jääneisiin asioihin.
10. Jos joku palkintotuomari ei ylivoimaisen esteen vuoksi ole osallistunut varsinaiseen ylituomaripuhutteluun, selosta hänelle ennen koemaastoon lähtöä puhuttelun tärkeimmät kohdat.

11. Valvo arvonnän suoritus. Ennen arvonnän tulosten julistamista tarkista tuomarien jääviys ja tiedustele, onko kenelläkään huomautettavaa tuomarien sijoittamisen suhteen. Muista, että jääviys on koirakohtainen.
12. Jos on mahdollista, seuraa tai kuuntele ryhmiä maastossa. Älä häiritse tarpeettomasti koirien suoritusta liikkuessasi maastossa.
13. Ota vastaan palkintotuomarin koeselostus ja tarkasta maastokortti. Muista myös koiranohjaajan oikeus olla läsnä koeselostuksen aikana. Ohjaa ja opasta harjoittelijoita. Perustele lopputulos, jos harjoittelijan alkuperäinen käsitys poikkeaa siitä. Ylituomarikokelaan suhteen menetellään lisäksi kuten ko. ohjeissa on määrätty.
14. Erimielisyyksien ilmetessä koeta päästä heti nopeaan eri osapuolia tyydyttävään sopuratkaisuun.
15. Tarkasta sihteerin merkinnät koe- ja koirakohtaisista pöytäkirjoista. Valvo, että koirakohtaiseen pöytäkirjaan tulee palkintotuomarin omakätinen nimikirjoitus.
16. Tee totuudenmukainen ylituomarikertomus ottaen huomioon kokeen myönteiset asiat sekä epäkohdat ja puutteet.
17. Esitä kokeen päätöstilaisuudessa rakentava yhteenvehto koirien suorituksista ja kokeen kokonaiskulusta. Muista kiittää palkintotuomareita, oppaita, emäntiä ja muita kokeen onnistumiseen vaikuttaneita henkilöitä.
18. Säilytä maastokortit vuoden ajan.

19. Mikäli koe joudutaan pakottavissa tapauksissa siirtämään esim. yhteensattumien tai luonnonolosuhteiden vuoksi, neuvottele koetoimikunnan kanssa uusi koe-päivä.

Toiminta pitkässä kokeessa esitetään kohdassa 12.

3. PALKINTOTUOMARIN TOIMINTAOHJE

3.1. Palkintotuomarin tehtävät

Koeryhmän toimintaa johtaa ylituomarin nimeämä palkintotuomari. Hän vastaa siitä, että koiran arvostelu suoritetaan sääntöjen ja erillisohjeiden määräämällä tavalla.

Palkintotuomari ratkaisee kaikki asiat maastossa näiden sääntöjen ja ohjeiden mukaan.

3.2. Koe-erän aloittaminen ja lopettaminen

Palkintotuomari määrää, milloin koira lasketaan irti ja milloin se kytketään. Palkintotuomarin on selvästi ilmoitettava koiranohjaajalle koe-erän alkaminen ja päättyminen sekä mahdolliset katkokset.

3.3. Kulkujärjestys

Palkintotuomari määrää ryhmän kulkujärjestyksen sellaiseksi, että koiranohjaaja on ensimmäisenä ja palkintotuomari itse koiranohjaajan takana hänen välittömässä läheisyydessään. Muut mukanaolijat seuraavat sellaisessa tuntumassa, että häiritsevät mahdollisimman vähän kokeen kulkua.

3.4. Yleinen kulkusuunta

Palkintotuomari määrää yleisen kulkusuunnan ottaen huomioon oppaan antamat ohjeet ja koiranohjaajan kohtuulliset toivomukset. Jatkuva koiran perässä käveleminen paikantimen avulla ei ole sallittua. Myötätuuleen kulkua olisi aina vältettävä.

3.5. Käyttäytyminen maastossa

Palkintotuomari antaa ohjeet ryhmän käyttäytymisestä koe-erän aikana. Aina tulisi välttää tarpeetonta keskustelua ja puhelimen käyttöä.

3.6. Koiran arvosteleminen

Palkintotuomarin on arvosteltava koiran työskentely täysin puolueettomasti koiran senkertaisten suoritusten perusteella antamatta kuulopuheiden tai aikaisempien suoritusten vaikuttaa arvosteluunsa. Palkintotuomari ottaa huomioon vain sen, minkä hän itse toteaa. Palkintotuomari voi kuitenkin harkintansa mukaan ottaa arvostelussa huomioon myös oppaan ja tuomariharjoittelijoiden luotettavat havainnot.

Koiralle pitää antaa aina mahdollisuus näyttää kykynsä niin, että sen työskentelyä ei häiritä. Arvostelu on suoritettava koiran näkökulmasta. Esimerkiksi näköyhteys seurattavaan lintuun kannattaa varmistaa koiran silmien korkeudelta.

Palkintotuomarin on vältettävä hätäisiä johtopäätöksiä, jotka saattavat johdattaa arvostelua koiralle myönteiseen tai kielteiseen suuntaan. Jos palkintotuomari huomaa tehneensä arvostelussa virheen, tulee se korjata heti ja ilmoittaa siitä välittömästi koiranohjaajalle.

Vaikka paikanninta käytetään, koiran arvostelu perustuu pääsääntöisesti palkintotuomarin havaintoihin. Paikanninta käytetään arvostelun tukena. Jotta eriäviä tulkintoja ei tulisi, palkintotuomari kirjaa kattavasti kaikki havainnot, etenkin koiran yhteydenotot ja kaikki arvioimansa etäisyydet koiran työskentelyssä.

3.7. Arvostelukortin täyttäminen

Koiran arvostelu suoritetaan Kennelliiton hyväksymää arvostelukorttia käyttäen. Ennen koe-erän alkua merkitään korttiin:

- koiran nimi
- koiranomistajan nimi ja kotikunta
- koiran irtilaskuaika
- pyytyöskentelyn huomioiminen
- paikantimen käyttäminen.

Koe-erän aikana merkitään arvostelukorttiin kaikki koetapahtumat aikajärjestyksessä sekä mahdollisten siirtymien johdosta suoritettut koiran kytkemis- ja irtilaskuajat.

3.8. Tapahtumien selostus koiranohjaajalle

Palkintotuomari selostaa koiranohjaajalle koe-erän aikana kaikki tulkintansa tapahtumista ja koiran työskentelystä.

Koe-erän jälkeen palkintotuomari esittää koiranohjaajalle kaikki kirjatut tapahtumat ja rastitukset. Ne käydään läpi, ja koiranohjaaja hyväksyy ne allekirjoituksellaan. Tässä vaiheessa voidaan vielä tarkastella paikantimen tietoja.

3.9. Arvostelupisteiden merkitseminen

Palkintotuomari täyttää koiranohjaajan allekirjoituksen jälkeen arvostelukohdittain koiran ansio- ja virhepisteet sekä kirjoittaa lyhyen kertomuksen koiran työskentelystä maastokortin takasivulle.

3.10. Koetapahtumien selostus ylituomarille

Palkintotuomari antaa ylituomarille arvostelukorttinsa **asiallisesti täytettynä** sekä selostaa kokeen kulun. Myös koiranohjaajalla on mahdollisuus olla läsnä kuulemassa palkintotuomarin selostusta koetapahtumista. Palkintotuomari varmentaa lopuksi nimikirjoituksellaan tarkistettut koetulokset koirakohtaiseen pöytäkirjaan.

3.11. Erimielisyydet kokeen aikana

Palkintotuomarilla on ratkaisuvallta maastossa ilmenneissä erimielisyyksissä. Palkintotuomarin on kuitenkin selostettava erimielisyydet ja epäselvyydet ylituomarille, jolla on lopullinen ratkaisuvallta. Lopullinen päätös on ilmoitettava koiranohjaajalle ennen tulosten julkistamista.

3.12. Palkintotuomarin suhtautuminen koiranohjaajaan ja oppaaseen

Palkintotuomarin tulee suhtautua koiranohjaajaan ja oppaaseen ystävällisesti ja kohteliaasti, mutta myös muistaa, että hänellä on tarvittaessa oikeus ja velvollisuus antaa heille ohjeita ja määräyksiä.

3.13. Osallistuminen ylituomarin puhutteluun

Palkintotuomari on velvollinen osallistumaan ennen kokeen alkua järjestettävään ylituomarin puhutteluun, ellei hän ole saanut ylituomarilta vapautusta.

4. KOIRANOHAJAJAN TOIMINTAOHJE

4.1. Ohjeiden noudattaminen

Koiranohjaajan on noudatettava kaikkia palkintotuomarin hänelle antamia ohjeita ja määräyksiä.

4.2. Koiran kytkeminen oma-aloitteisesti

Koiranohjaaja saa kytkeä koiran oma-aloitteisesti vain luopuessaan kokeesta tai koiran jouduttua pois koealueelta tai ilmeisen vaaran uhatessa. Oma-aloitteisen kytkemisen syy on välittömästi ilmoitettava palkintotuomarille.

4.3. Oikeus esittää toivomuksia

Koiranohjaajalla on oikeus koe-erän aikana esittää kohtuullisia toivomuksia esimerkiksi kulkusuuntaa koskevissa asioissa, mutta hän ei kuitenkaan saa alituisilla toivomuksillaan häiritä kokeen kulkua eikä kävellä jatkuvasti koiran perässä paikantimen avulla.

4.4. Oikeus ohjata koiraa ja kieltää sitä virheistä

Koiranohjaajalla on oikeus ohjata koiraansa vihellyksin, viittauksin ja lievin kehotuksin sekä kieltää koiraa virhesuorituksista, ei kuitenkaan väkivaltaa käyttämällä.

4.5 Lintujen karkottaminen

Koiranohjaaja saa karkottaa koiran työskentelyn kohteena olevat tai maastossa havaitut linnut vain palkintotuomarin luvalla.

4.6. Koesuorituksen hylkääminen

Jos koiranohjaaja ei piittaa annetuista ohjeista, rikkoo sääntöjä, häiritsee ryhmän toimintaa tai esiintyy muuten hyvän tavan vastaisesti, on palkintotuomarin hylättävä koiran koesuoritus. Hylkäämisestä ja sen syystä on heti tilaisuuden tullen tehtävä selvitys ylituomarille.

4.7. Koiranohjaajan suhtautuminen palkintotuomariin ja oppaaseen

Koiranohjaajan tulee käyttäytyä palkintotuomaria ja opasta kohtaan ystävällisesti ja kohteliaasti ja muistaa, ettei ole sopivaa ennen tuomarin loppuarvostelua kertoa hänelle koiran aikaisemmista saavutuksista. Tapahtuman selostaminen koiran työskentelyn jälkeen on tuomarin tehtävä. Koiranohjaajan pitää malttaa odottaa eikä tehdä sitä tuomarin puolesta.

4.8. Osallistuminen ylituomarin puhutteluun

Koiranohjaaja on velvollinen osallistumaan ennen kokeen alkua järjestettävään ylituomarin puhutteluun sekä noudattamaan kokeessa kaikkia ylituomarin, palkintotuomarin ja koetoimikunnan antamia erityisohjeita.

4.9. Kokeen päätöstilaisuuteen osallistuminen

Linnunhaukkukoe on arvokas ja miellyttävä kenneltapahtuma. Kokeen järjestäjää ja muita kilpailijoita kohtaan kohteliasta on olla paikalla loppuun saakka, vaikka oma koira ei sillä kertaa olisikaan menestynyt.

5. KOETOIMIKUNNAN TOIMINTAOHJE

Koetoimikunnan nimittää järjestävä yhdistys. Toimikuntaan kuuluu yleensä puheenjohtaja, sihteeri ja 1-5 jäsentä.

Toimikunta sopii keskinäisistä tehtävien- ja vastuunjaosta.

Koetoimikunta varmistaa, että järjestävä yhdistys tekee koeanomuksen. Ennen anomuksen tekemistä on pyydettyävä tehtävään ylituomari ja ratkaistava mahdollinen koira määrän rajoitus. Kirjallinen ilmoittautuminen kokeeseen on aina selkein menettely.

Toimikuntaa varaa kokeen keskuspaikan, tarvittavan majoituksen ja ruokailun ottaen huomioon peseytymis- ja varusteidenvaihtomahdollisuuden.

Toimikunta ottaa yhteyden ylituomariin ja sopii ylituomarin puhuttelun ja arvonnän ajankohdasta.

Toimikunta varaa koemaastot ja sopii koerauhasta. Se varaa oppaat ja mahdolliset palkintotuomarit. Yllättäviä tilanteita varten on oltava riittävä määrä varamaastoja oppaineen.

Toimikunta varaa koetarvikkeet, kuten maastokortit, koira kohtaiset pöytäkirjat ja koepöytäkirjat jatkolomakkeineen. Toimikunta hankkii mahdolliset palkinnot.

Toimikunta varaa ylituomarille koesihteerin, ellei sihteerinä ole vastaava koetoimitsija.

Koetoimikunta tarkastaa koirien rekisterikirjat, rokotustodistukset ja palkintotuomareiden tuomarioikeudet ylituomarin määräämällä tavalla.

Toimikunta järjestää tarvittaessa arvonnin ja tulospalvelun esitysjärjestelmän sekä varaa keskuspaikkaan näkyville kartan, josta ilmenee koemaastojen sijainti ja etäisyys keskuspaikasta.

Toimikunta sijoittaa yhteistyössä ylituomarin kanssa tuomarit koemaastoihin ja selvittää ennakkoon mahdollisesti esille tulevat tuomareiden jääviydet.

Toimikunta järjestää maastoarvonnin yleensä ylituomaripuhuttelun jälkeen. Arvonta voidaan joissakin tapauksissa (suuri koiramäärä) suorittaa ylituomarin valvonnassa myös ennen ylituomaripuhuttelua. Arpomisjärjestys voi olla arvottu järjestys tai ilmoittautumisjärjestys.

Toimikunta valmistelelee ja järjestää kokeen palkintojenjako- ja päätöstilaisuuden, jossa se ottaa huomioon kaikki kokeen järjestelyihin vaikuttaneet osapuolet.

Toimikunta lähettää tulokset lehdistölle ja sosiaaliseen mediaan.

Toimikunta toimittaa koirakohtaiset pöytäkirjat ja koepöytäkirjat viikon kuluessa kennelpiirin koepöytäkirjan tarkastajalle.

Koetoimikunnan jäsenet ovat vastuullisessa tehtävässä koko kokeen ajan. Koetoimikunnan on käyttäydyttävä esimerkillisesti sekä luotava arvokas ja rakentava kennelhenki kokeeseen.